

Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасної дошкільної освіти»
підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньої
програмою Дошкільна освіта

Розробник: канд. пед. наук, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Мельник Ірина Миколаївна

Рецензент: канд. пед. наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Корпач Надія Іванівна

**Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної
педагогіки та дошкільної освіти**

протокол № 2 від 12 вересня 2019 р.

Завідувач кафедри: _____ проф. Семенов О.С.

**Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної
роботи**

протокол № від 2019 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету ПО та СР _____ доц. Антонюк В.З.

**Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки**

протокол № від 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта 012 Дошкільна освіта Дошкільна освіта Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 1
		Семестр 1
ІНДЗ: немає Тижневих годин : (для денної форми навчання): Аудиторних 3 год. самостійної роботи 2 конс. 2		Лекції 24 год.
		Практичні заняття – 26 год.
		Самостійна робота 90 год.
		Консультації 10 год.
	Форма контролю: екзамен (1 семестр)	

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта 012 Дошкільна освіта Дошкільна освіта Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 1
		Семестр 1
ІНДЗ: немає		Лекції 10 год.
		Практичні заняття – 10 год.
		Самостійна робота 112 год.
		Консультації 18 год.
	Форма контролю: екзамен (1 семестр)	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ.

Мета курсу: підготувати фахівця з вищою освітою, що вільно орієнтується у розмаїтті підходів до виховання дітей у закладах дошкільної освіти в їх історичному розвитку; збагатити теоретичні знання, удосконалити практичні вміння і навички для удосконалення форм і методів навчально-виховного процесу ЗДО відповідно до сучасних вимог дошкільної освіти України.

Згідно з кваліфікаційною характеристикою спеціаліста дошкільної освіти у процесі вивчення курсу “**Актуальні проблеми сучасної дошкільної освіти**” передбачається вирішення таких завдань: розвиток педагогічного мислення, формування здатності до педагогічного осмислення явищ виховання, навчання і розвитку дитини дошкільного віку; ознайомлення студентів із сучасними педагогічними інноваціями, технологіями, новими підходами у вихованні дітей дошкільного віку; формування у студентів умінь застосовувати інноваційні підходи у вихованні дошкільників в практиці професійної діяльності; навчання творчого підходу до педагогічної діяльності. У процесі вивчення даного курсу студенти повинні: опанувати необхідний теоретичний матеріал, нормативні документи, програмно-методичне забезпечення освітньо-виховного процесу у дошкільних закладах; усвідомити стратегічні завдання реформування дошкільного виховання, суть національної системи

виховання; навчитись здійснювати педагогічне керівництво дитячим колективом на основі гуманізму й демократизму; бути готовим до роботи у різних типах дошкільних закладів; розвивати прагнення до підвищення своєї педагогічної культури, творчого пошуку у праці.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Програма курсу визначає лише обов'язковий мінімум знань, якими повинен оволодіти випускник. Отримана база знань повинна стати орієнтиром для самоосвіти та професійного самовдосконалення фахівця.

Студенти повинні знати:

- ✓ сучасні нормативні законодавчі документи щодо розвитку та вдосконалення дошкільної освіти в Україні;
- ✓ програмно-методичне забезпечення освітньо-виховного процесу у ЗДО;
- ✓ стратегічні завдання і шляхи реформування дошкільного виховання;
- ✓ суть національної системи дошкільного виховання;
- ✓ нові досягнення в галузі дошкільної педагогіки.

На основі цих знань повинні бути сформовані *уміння*:

- ✓ аналізувати та оцінювати сучасні проблеми вітчизняної системи дошкільної освіти;
- ✓ проектувати власні технології удосконалення форм і методів освітнього процесу ЗДО відповідно до сучасних вимог дошкільної освіти України;
- ✓ здійснювати просвітницьку роботу серед представників широкої громадськості, що забезпечують формування **компетенцій**:
 - ✓ діагностико-прогностичної, яка забезпечує визначення рівня стану вітчизняної дошкільної освіти, стану педагогічного процесу і завдань освітньо - виховної роботи з дітьми, їх відповідність вимогам часу;
 - ✓ організаційно-педагогічної, яка спрямована на удосконалення форм і методів навчально-виховного процесу дошкільних навчальних закладів;
 - ✓ дослідницької, яка на основі дослідження закономірностей і тенденцій розвитку національної системи освіти із зарубіжними аналогами забезпечує спрямування і коректування її розвитку за допомогою рекомендацій, що розробляються для органів управління системи освіти;
 - ✓ просвітницької, що передбачає здійснення психолого-педагогічної просвіти широкої громадськості.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 150				
	Денна форма				
	Усього	Лекції	Семінарські	Консультації	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Методичні засади актуальних проблем дошкільної освіти					
Тема 1. Предмет і завдання курсу “Актуальні проблеми сучасної дошкільної освіти”, його джерела, місце та роль у професійній діяльності працівника дошкільної освіти.	12	2	2	–	8
Тема 2. Педагогічні інновації в сучасній дошкільній освіті. Тенденції розвитку системи дошкільного виховання.	13	2	2	1	8
Тема 3. Державні документи про розвиток дошкільної освіти.	12	2	2	–	8

Тема 4. Програмне забезпечення дошкільної освіти	13	2	2	1	8
Тема 5. Організаційно-педагогічне забезпечення функціонування сучасних дошкільних закладів	14	4	2	–	8
Тема 6. Інтеграційні процеси в сучасній дошкільній освіті	13	2	2	1	8
Тема 7. Особистісно орієнтована система виховання – шлях до розв'язання актуальних педагогічних завдань	13	2	2	1	8
Разом за змістовим модулем:	90	16	14	4	56
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Підготовка педагога до вирішення актуальних проблем дошкільної освіти					
Тема 8. Підготовка педагогічних працівників до практичного впровадження особистісно орієнтованих систем виховання	16	2	4	2	8
Тема 9. Підготовка педагогічних працівників до виховання дошкільників в умовах сучасного інформаційного потоку	17	2	4	1	10
Тема 10. Підготовка педагогічних працівників до реалізації полікультурного виховання	13	2	2	1	8
Тема 11. Проблематика сучасних наукових досліджень і практичного пошуку у галузі дошкільної освіти.	14	2	2	2	8
Разом за змістовим модулем:	60	8	12	6	34
Усього годин: 150	150	24	26	10	90

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тенденції сучасної дошкільної педагогіки	7
2	Стратегія реформування і оновлення дошкільної освіти в Україні.	7
3	Державні документи про розвиток дошкільної освіти	7
4	Особистісно орієнтована система виховання – шлях до розв'язання актуальних педагогічних завдань	7
5	Підготовка педагогічних працівників до практичного впровадження особистісно орієнтованих систем виховання	7
6	Програмно-методичне забезпечення освітньо-виховного процесу в дошкільних закладах	7
7	Формування життєвих компетенцій дошкільника	7
8	Напрями громадянського виховання дітей дошкільного віку	7
9	Сучасні пріоритети фізичного та валеологічного виховання дошкільників	7
10	Проблеми дошкільної дидактики в сучасних умовах	7
11	Нові підходи до організації навчально-виховної діяльності у ЗДО України: досвід та перспективи.	7
12	Підготовка педагогічних працівників до реалізації полікультурного виховання	7
13	Проблематика сучасних наукових досліджень і практичного пошуку у галузі дошкільної освіти.	6
	Разом	90

6. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Розподіл балів за формами поточної роботи (**мах = 60 балів для екзамену**) (**мах = 100 балів для заліку**):

Дисципліна складається з двох змістових модулів. Тому, підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається з сумарної кількості балів: а) поточне оцінювання з відповідних тем (максимально 40 балів); б) підсумкове оцінювання з відповідних тем (максимально 60 балів) за дві модульні контрольні роботи (максимально по 30 балів).

Таблиця 4.

Поточний контроль (мах = 40 балів)													Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1						Модуль 2							МКР 1	МКР 2	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2									30
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	30	30	
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4			

Шкала оцінювання

Таблиця 5.

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Критерії оцінювання

90-100 балів ("відмінно"). Глибоке оволодіння вузловими питаннями по темах. Системне, усвідомлене використання даної інформації. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків між окремими змістовими блоками. Вільна орієнтація і використання необхідного категорійно-понятійного апарату при розкритті проблеми. Мова чітка і логічна. Здатність до аналітико-узагальнюючого викладу питання, вміння формулювати висновки і пропозиції по суті проблеми.

82-89; 75-81 балів ("добре"). В цілому цілісне, усвідомлене оволодіння матеріалом, віднесеним до даного питання. В окремих випадках рівень засвоєння інформації недостатній.

Аргументація при відповідях на питання, логічність і взаємозв'язок у викладі матеріалу дещо занижені. Відчуває труднощі при відповідях на питання, у формулюванні узагальнень і висновків.

67-74; 66-60 балів ("задовільно"). Фрагментарне, несистемне відтворення інформації. Наводить лише окремі складові питання, без необхідного усвідомлення і взаємозв'язку.

59-1 балів ("незадовільно"). Необхідним категорійно-понятійним апаратом не володіє. Робить безуспішні спроби висвітлення питання на репродуктивному, механічному рівні. Не розуміє суті питання, відповідає не по суті.

7. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Програмою не передбачене виконання ІНДЗ.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л. В. Національний дитячий садок на Україні /Л. Артемова//Дошк. вих. – 1991. - №6. – С.11.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К. : Редакція журналу "Дошкільне виховання", 2012. – 70 с.
3. Бахіча Е. Е. Виховання у майбутніх вихователів толерантності в умовах вищого навчального закладу / Е. Е. Бахіча // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : зб. наук. пр. – Одеса, 2010. – № 1. – С. 65–69.
4. Богуш А. М., Григоренко І.І. Запрошуємо до розмови: Посібник для роботи з дошкільниками/Алла Богуш, І.Григоренко. – К.: Освіта, 1997. – 151с.
5. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі/Алла Богуш, Неля Лисенко. – К., 1994. – 123с.
6. Волик Л. В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до полікультурного виховання учнів : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Волик Лариса Віталіївна ; Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2005.
7. Волик Л. Полікультурний світогляд майбутнього вчителя – актуальна проблема сучасної професійної освіти / Волик Лариса Віталіївна // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – № 1. – С. 77–85.
8. Гавриш Н. Інтеграція – питання не тактики, а стратегії // Дошкільне виховання : щомісячний науково-методичний журнал для педагогів і батьків Міністерства освіти і науки України. – 2005. – № 4. – С. 8–10.
9. Гуманистическая направленность штайнеровской педагогики / Пер. с фин. А. Ойттинен. — М., 1999. – 89с.
10. Дем'янюк Т., Байрашова М., Мельничук Л. Інноваційні технології методичної роботи з педагогічними кадрами/Т. Дем'янюк, М.Байрашова, Л.Мельничук/ Збірник наук. праць. – Рівне. – 2000. – № 13. – С. 49-55.
11. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). – К.: Райдуга, 1994. – 62 с.
12. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив ; наук. керівник К. Л. Крутій. – Запоріжжя : ТОВ "ЛПС" ЛТД, 2011. – 188 с.
13. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О. В. Огнев'юк, К. І. Волинець ; наук. кер. програмою: О. В. Проскура та ін. – 3-тє вид., допов. та доп. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 492 с.
14. Дитина: Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку. – К., 1993. – 267с.
15. Дичківська І. М. Основи педагогічної інноватики/Ілона Дичківська. – Рівне, 2001. – 222с.
16. Дичківська І. М., Поніманська Т. І. Вправи у соціальній поведінці дітей за системою М. Монтесорі/Ілона Дичківська, Тамара Поніманська. — Рівне, 1999. – 67с.
17. Долинна О. Головна мета – реалізація державної політики в галузі дошкільної освіти //Дошкільне виховання. – № 7. – 1998. – С. 6-8.
18. Дяченко С. В. Зміст професійної підготовки майбутніх вихователів до формування основ комп'ютерної грамотності в старших дошкільників / С. В. Дяченко // Сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій в науці, освіті та економіці : матеріали ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. (8–10 квіт. 2008 р., м. Луганськ). – Луганськ : Альма-матер, 2008. – С. 116–118.
19. Дяченко С. В. Підготовка майбутніх вихователів до формування основ комп'ютерної грамотності старших дошкільників : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Дяченко Світлана Володимирівна. – Луганськ, 2009. – 20 с.
20. Інформаційні потоки в глобальних комп'ютерних мережах / О. Г. Додонов, Д. В. Ланде, В. Г. Путятін. – К. : Наук. думка, 2009. – 295 с.
21. Кондратенко Т. О., Котирло В. К., Ладивір С. Л. Навчання старших дошкільників/Т.Кондратенко, В.Котирло, С.Ладивір – К., 1996. – 123с.
22. Кононко О. Л. Соціально-емоційний розвиток особистості: Навч. посіб. для вищ. навч. закладів/Олена Кононко. – К.: Освіта, 1998. – 255с.
23. Концепція дошкільного виховання в Україні. – К.: Освіта, 1993. – 89с.

24. Концепція національного виховання /Схвалена Всеукраїнською педагогічною радою працівників освіти 30 червня 1994 р.//Освіта. – 1994. – 26 жовтня. - С.5-12.
25. Крутій К. Л. Термінологічне поле інновацій в дошкільній освіті / К. Л. Крутій // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2006. – № 5. – С. 6–9.
26. Лаба Н. До розвитку шляхом інтеграції / Н. Лаба // Дошкільне виховання. – 2009. – № 3. – С. 6–8.
27. Машкіна Л. А. Підготовка майбутнього педагога до реалізації особистісно орієнтованого навчання / Л. А. Машкіна // Педагогічний дискурс. – Вип. 14, 2013. – С. 316–319.
28. Машкіна Л. А., Поніманська Т. І. Підготовка студентів до інноваційної педагогічної діяльності / Л. А. Машкіна, Т. І. Поніманська. - Ч.1. - Хмельницький, 1998. – 86с.
29. Никитин О., Ситник А. Повышение квалификации педагогических кадров дошкольного учреждения // Дошкольное воспитание. – 1991. – №2. – С.12-15.
30. Освітні технології / За заг. ред. О. М. Пехоти. — К., 2001. – 235с.
31. Осьмак Т. Формування полікультурності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів засобами декоративно-прикладного мистецтва народів світу: дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.07 "Теорія і методика виховання" / Осьмак Тетяна Валентинівна. – К., 2012. – 254 с.
32. Поніманська Т.І. Основи дошкільної педагогіки/Тамара Поніманська. – К., 1998. – 463с.
33. Про дошкільну освіту: Закон України // Проект. – К., 1998. – 14с.
34. Про освіту: Закон України зі змінами і доповненнями від 23 березня. – 1996. № 100/96 //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 21. – С.253-278.
35. Програма розвитку дитини дошкільного віку "Українське дошкільля // Білан Олександра Іванівна, Возна Лідія Михайлівна, Максименко Оксана Любомирівна. – Тернопіль : Видавництво "Мандрівець", 2012. – 264 с.
36. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку "Впевнений старт", Керівник проекту Б. М. Жебровський. – Тернопіль : Видавництво "Мандрівець", 2012. – 104 с.
37. Прокоф'єва М. Ю. Інтеграція педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів і вчителів початкових класів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Прокоф'єва М. Ю. – Одеса, 2008. – 21 с.
38. Русова С. Ф. Вибрані педагогічні твори/Софія Русова. – К.: "Освіта", 1996. – 432с.
39. Солодка А. Полікультурне виховання та освіта – крок до інтеграції освіти України в єдиний загальнокультурний простір / А. Солодка // Науковий вісник Миколаївського державного університету : зб. праць. – Миколаїв : МДУ, 2005. – С. 212–217.
40. Старченко В. Реалізуємо принцип інтеграції / В. Старченко // Дошкільне виховання. – 2009. – № 7. – С. 4–5.
41. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям // Вибр. твори: У 5 т. – К.: Рад. школа, 1976. – Т. 2. – С.345-567.
42. Сучасне заняття в дошкільному закладі : [навч.-метод. посібник / за ред. Н. В. Гавриш ; авт. кол.: Н. В. Гавриш, О. О. Ліннік, Н. В. Губанова. – Луганськ : Альма-матер, 2007. – 496 с. – С. 11–57.
43. Тищенко С. Основоположні гуманістичні принципи вчителя // Пед. газета. – 1996. – № 9. – С.12-16.
44. Українське дошкільля: Наукові записки Уманського державного педагогічного університету: Зб. наук. праць В. К. Кузь (голов. ред.). – К.: Наук. світ, 2000. – 92 с.
45. Шаповал Ю. Д. Педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів : автореф. дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Шаповал Юлія Дмитрівна. – Харків, 2007. – 18с.